

גאולה בהווה ובעבר – שיעור א' וב' אשה כי תזריע (מלוקט ג') תשכ"ה

1 **אשה** כי תזריע וילדה זכר, וארוז"ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר איש מזריע תחלה יולדת נקבה, ומביא אדמו"ר הזקן (בלקו"ת
2 ד"ה זה) דהפלוסופים פירשו, דהטעם על זה שאשה מזרעת תחלה יולדת זכר הוא כי כשאשה מזרעת תחלה טיפת האיש באה
3 באחרונה ועילאה גבר. ואומר אדמו"ר הזקן שפירושם הוא דוחק גדול. ומפרש כדמוכח מפשטות הלשון שלידת הזכר בא מזרע
4 האשה (ולא מזה שזרע האיש בא לבסוף). ויש לומר, דזה שמביא בלקו"ת גם הפירוש דלידת הזכר הוא מטיפת האיש (הבאה
5 באחרונה, כי עילאה גבר), ויתירה מזו, שמקדים פירוש זה להפירוש שלידת הזכר הוא מזרע האשה, הוא כי איש ואשה
6 (ברוחניות) הם הקב"ה וכנסת ישראל, דהקב"ה נקרא בשם איש וכנסת ישראל בשם אשה. וידוע בענין אתערותא דלעילא
7 ואתערותא דלתתא, שבכל אחד מהם יש מעלה. דהמעלה באתערותא דלתתא היא שהמשכה הבאה על ידה היא מפנימיות האור,
8 והמעלה באתערותא דלעילא מצד עצמה היא שהמשכה היא ממקום נעלה יותר שאין אתערותא דלתתא מגעת לשם (אלא
9 שהמשכה משם היא מבחינת חיצוניות). ויש לומר, שמוזה משתלשלים שני הפירושים באשה כי תזריע וילדה זכר כפשוטו.
10 דהפירוש שלידת הזכר הוא מזרע האיש דעילאה גבר, משתלשל מהמעלה שבאתערותא דלעילא, והפירוש שלידת הזכר הוא
11 מזרע האשה משתלשל מהמעלה שבאתערותא דלתתא. ולכן מביא גם הפירוש שלידת הזכר הוא מזרע האיש (אף שבגשמיות,
12 פירוש זה הוא דלא כהמסקנא), בכדי לרמז שיש גם מעלה באתערותא דלעילא.

תוכן אות א': מצדיק את פירושם של הפילוסופים שאדה"ז לכאורה דחה.

13 **ב) ויש** להוסיף, דפרשת תזריע קוראין (בכמה שנים) בחודש ניסן, שענינו הוא אתערותא דלעילא, ולכן מביא פירוש זה (שלידת
14 הזכר הוא מזרע האיש) לפני הפירוש שלידת הזכר הוא מזרע האשה, כי בחודש ניסן, ההדגשה היא בהמעלה שבאתערותא
15 דלעילא. וזה שהמסקנא היא שלידת הזכר הוא מזרע האשה, כי לאחרי מתן תורה, גם בחודש ניסן, ההדגשה היא במעלת עבודת
16 האדם (אתערותא דלתתא). וכמובן גם מהמאמר ד"ה החודש של אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בעל ההילולא דב' ניסן, שמדייק שם
17 (בתחלת המאמר) "למה צריכים עבודה בכח עצמו דוקא ומהו המעלה בזה והלא האהוי"ר הבאים מלמעלה הם גבוהים הרבה
18 יותר", דזה שמדייק (מהי המעלה בעבודה בכח עצמו), אף שבכו"כ דרושים מבואר (כנ"ל) המעלה שבאתערותא דלתתא (עבודה
19 בכח עצמו), יש לומר, כי במאמר ד"ה החודש מודגשת המעלה שבאתערותא דלעילא, ולכן יש מקום לשאלה מהי המעלה
20 בעבודה. אבל מזה שענין זה (מהי המעלה בעבודה) הוא רק שאלה, מובן, שגם בחודש ניסן (ד"ה החודש), שבו מודגשת מעלת
21 ההמשכה הבאה מלמעלה, המסקנא היא שיש (גם) מעלה בעבודה בכח עצמו (אתערותא דלתתא) לגבי האהוי"ר הבאים מלמעלה
22 (אתערותא דלעילא). ויתירה מזו, דענין זה (המעלה שבאתערותא דלתתא) הוא עיקר המעלה, שלכן, המסקנא (בלקו"ת) היא
23 שלידת הזכר הוא מזרע האשה, המעלה שבאתערותא דלתתא.

תוכן אות ב': מוכיח, שגם כשמדובר על מעלת אתעדל"ע, יש יתרון באתעדל"ת. (סיבת הדבר – יתבאר באות ג').

24 **ג) והענין** הוא, דהנה המעלה שבאתערותא דלעילא (שמצד עצמה) היא שהמשכה היא ממקום שאין אתערותא דלתתא מגעת
25 לשם, וההמשכה היא מצד כי חפץ חסד הוא. וע"פ הידוע¹ בענין במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים (ועמך כולם צדיקים), דזה

¹ הע' # 15 שם:

ראה בארוכה ד"ה זה היום ה'תשמ"ב ס"ה-ו, ובהמצויין שם.

העתק הלשון מד"ה זה היום אות ד' – ע"פ דברי הצ"צ:

וזהו שהענין שראש השנה הוא זכרון ליום ראשון הוא נעלה יותר מזה שר"ה הוא תחלת מעשיך, כי תחלת מעשיך הוא מה שנמשך ע"י אתערותא דלתתא, ויום ראשון (הגילוי דחפץ חסד) הוא אור וגילוי הראשון שהוא השרש והסיבה לכל סדר ההשתלשלות (מעלה ומטה), והוא עצמו הוא למעלה מהגדר דמעלה ומטה (עילא ותתא).

הוספת ביאור מהרבי – שם אות ה':

והנה זה שישאל ע"י עבודתם (שמזכירים אופן ההתהוות שהיתה ביום הראשון) ממשכים הגילוי הנ"ל מגיע בשרשו עד בחפץ חסד מצד עצמו ואין אתעדל"ת מגעת לשם, כי השרש דישראל הוא למעלה יותר גם מהענין דחפץ חסד. וכידוע בענין במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים (ועמך כולם צדיקים), דזה שנתעורר כביכול להיות חפץ חסד הוא מצד זה שעלה במחשבה (מחשבה עצמית, שלמעלה מהגילוי דחפץ חסד)

1 שנתעורר כביכול להיות חפץ חסד הוא מצד זה שעלה במחשבה (מחשבה עצמית, שלמעלה מהגילויי דחפץ חסד) שעתידין
 2 ישראל לקיים תומ"צ ולעשות דירה לו ית' בתחתונים, מובן, שהשרש דעבודתם של ישראל הוא למעלה יותר גם מהענין דחפץ
 3 חסד. וע"י שהגילויי דחפץ חסד נתעורר ונמשך ע"י עבודת האדם, מיתוסף בו עילוי נעלה יותר (מכמו שהוא מצד עצמו, מצד
 4 למעלה), שנמשך בו מהמחשבה עצמית שלמעלה מגילוי. ועפ"י יש לבאר, דזה שבחודש ניסן (שענינו הוא המשכה מלמעלה)
 5 קוראין אשה כי תזריע וילדה זכר (ההדגשה במעלת אתערותא דלתתא) הוא, כי עיקר העילוי בהמשכה מלמעלה (והגילויי דחפץ
 6 חסד) הוא כשהיא נמשכת ע"י עבודה.

תוכן אות ג': מבאר את המעלה דאתעדל"ת על אתעדל"ע, כי אתעדל"ע, אפי' בשרשו הכי גבוה, בבחי' רצון פשוט דחפץ חסד (גילויים), מתעוררת ע"י מחשבה העצמית דישאל שעלו במחשבה. ולכן אתדל"ת – שע"י עבודה דישראל – פועלת עלי' גם באתדל"ע.

השוואה לדברים אלו: עי' ד"ה בשעה שעלה משה למרום, תשכ"ה, אות ו', וז"ל:

7 ויש לומר, דהטעם על זה שעלה ברצונו שהמשכה דלמעלה (אתערותא דלעילא) תהי' ע"י
 8 אתערותא דלתתא דוקא, הוא², כי השורש דישראל (דעיקר ענין אתעדל"ת הוא ע"י עבודתם של
 9 ישראל) הוא בעצמות. וכמ"ש הרב המגיד בפירוש מאמר רז"ל ישראל עלו במחשבה, שהוא כמשל
 10 אדם שיש לו בן, שמצד גודל אהבתו אליו, נחקקה צורת הברכה במחשבתו. וכיון שאצלו ית' העבר
 11 והעתיד אחד, לכן נחקקה צורתם של ישראל במחשבתו ית' גם קודם שנבראו. דזהו גם ענין במי
 12 נמלך בנשמותיהן של צדיקים, שהתענוג דהקב"ה בעבודת הצדיקים הי' גם לפני הבריאה (ועי"ז
 13 היתה הבריאה)³. וכיון שהתענוג דעבודת ישראל הוא בעצמותו ית' שלמעלה מכל הגילויים⁴, לכן
 14 עלה ברצונו ית' (גם בבחינת הגילויים) שהמשכה והגילויי דלמעלה תהי' ע"י עבודה דוקא.

ויש להעיר ולהבהיר בזה: המעלה דחפץ חסד – היא מעלה שמובנת בפשטות בשכל, אבל המעלה דמחשבה עצמית (שלמעלה מחפץ חסד) – היא 'מעלה' כזו שאינה נתפסת בשכל כלל (כי העצם אינו בגדר דהשגה כלל, ונתפס רק בקבלת עול לבד). לפ"ז מובן, שזה שמבאר כאן במאמר שהאתעדל"ת פועלת עלי' (ענין של "מעלה") באתעדל"ע, הוא מושג שלמעלה מגדר השכל לגמרי.

[לכן, אף שמצאנו שגם בשערי אורה⁵ מבאר שההתעוררות דחפץ חסד הוא מהמחשבה דמי נמלך, הרי לכאורה לבד זה שהכוונה בשערי אורה הוא לענין דמי נמלך באופן של העלאת מ"ן מיני' ובי'⁶, וממילא שהוא

שעתידין ישראל לקיים תומ"צ ולעשות דירה לו ית' בתחתונים (שם הע' # 39: כ"ה להדיא בשערי אורה שער הפורים ד"ה וקבל היהודים (צו), ולכן, ע"י העבודה דישראל נמשך [ונעשה] גם הגילויי דחפץ חסד. ומזה מובן, שהגילויי דחפץ חסד שנעשה עכשיו ע"י מעשינו ועבודתינו, הוא נעלה יותר מכמו שהי' גילוי זה בתחלת הבריאה, כי ע"י מעשינו ועבודתנו נעשה נחת רוח למעלה, נח"ר לפני שאמרתי ונעשה רצוני, דנח"ר ותענוג זה (שנעשה רצוני, ע"י ישראל) הוא בעצמותו ית' (נח"ר לפני) שלמעלה מהתענוג דחפץ חסד, וע"י שהגילויי דחפץ חסד נתעורר ונמשך ע"י עבודת האדם, נמשך בו הנח"ר והתענוג דנעשה רצוני. וזהו גם הטעם (הפנימי) על זה שלפני שאומרים שראש השנה הוא זכרון ליום ראשון אומרים שהוא תחלת מעשיך, דזכרון ליום ראשון שלאחרי קדימת הענין דתחלת מעשיך (המשכת הגילויי דחפץ חסד שלאחרי קדימת העבודה) הוא נעלה יותר מכמו שהוא מצד עצמו, כמו שהי' בתחלת הבריאה.

ועי' לקו"ש חט"ז ע' 487 ובהע' שם.

² הע' # 39 שם:

ראה עד"ז המשך תער"ב ח"ב ריש ע' תתקנ.

³ הע' # 43 שם:

בכ"מ (המשך תער"ב ח"ב ס"ע תתקעא. המשך ר"ה תש"ג פ"ג ופ"ו ועוד) דבמי נמלך הו"ע העלאת מ"ן מיני' ובי'. היינו, שגם במי נמלך הוא העלאת מ"ן, אלא שהוא "מיני' ובי'". ולפי מ"ש בפנים, דבמי נמלך הוא במקום שאין צריך להעלאת מ"ן, ואדרבה, הוא הסיבה לזה שעלה ברצונו שהמשכה תהי' ע"י העלאת מ"ן.

⁴ הע' # 44 שם:

כמובן גם מזה שההמלכה דבמי נמלך היא גם על גילויים הכי נעלים (כיון שהם ברצון ולא בהכרח ח"ו).

וראה ד"ה וידבר גו' אנכי גהג"ש תשכ"ח (מלוקט ד') הע' 29 (יתבאר בשיעורים הבאים)

דמכיון שלמעלה הגילויי אינו בדרך הכרח ח"ו – הרי מובן, שגם גילוי האור שבבחינת גילוי העצם הוא בשביל הכוונה דדירה בתחתונים (סה"מ עטר"ת ע' לא. תרצ"ט ע' 48, ובכ"מ).

⁵ עי' הע' 1 מד"ה זה היום שכך מפורש בשערי אורה.

⁶ כך מפורש בהע' 43 מד"ה בשעה שעלה משה שהובא לעיל (הע' 5), שבכ"מ בחסידות מבואר הענין דמי נמלך שהוא העלאת מ"ן מיני' ובי', א"כ לכאורה י"ל שכך הכוונה בשערי אורה.

לא ענין המדובר במאמר כאן (ובכמה מאמרים כיו"ב מהרבי) שהמי נמלך הוא שלא ע"י אתעדל"ת כלל, ולכן לכאורה גם, לפמ"ש בשערי אורה, הבחי' דחפץ חסד – בבחי' התעוררות רצן כללי מצ"ע (כמבואר בתרס"ג) - ה' גם לפני המי נמלך,

הרי עוד זאת – והוא העיקר, בשערי אורה לא מבואר את המעלה שהאתדל"ת פועלת משום כך גם באתעדל"ע (שהוא תוכן כל הביאור שבמאמר לפנינו), והיינו כנ"ל, כי מעלה זו אינה בגדר השגה כלל].

ועי' מ"ש בזה להלן.

הקדמה לאות ד': מוסיף לבאר, שמ"ש באות ג' במעלת האתעדל"ת על אתעדל"ע (הוא לא רק לפי שיטת אדה"ז שסובר שאתדל"ת עיקר, אלא) הוא נכון גם לפי שיטת הפילוסופים שסוברים שאתדל"ע עיקר.

- 1 (ד) והנה ענין זה (שאשה מזרעת תחלה יולדת זכר מורה על המעלה שבאתערותא דלתתא) הוא גם להפירוש שלידת הזכר הוא
- 2 מטיפת האיש הבאה באחרונה דעילאה גבר. אלא שלפירוש זה, המעלה באתערותא דלתתא (זרע האשה) הוא שהיא סיבה
- 3 שהאתערותא דלעילא הנמשכת על ידה תהי' מבחי' נעלית יותר⁸ (עילאה גבר), ולהפירוש שלידת הזכר הוא מזרע האשה, המעלה
- 4 שבאתערותא דלתתא היא (גם) מצד עצמה. ועפ"ז יש לומר הרמז בהסדר דשני הפירושים, דזה שמקדים הפירוש שלידת הזכר
- 5 הוא מזרע האיש, אף שהמסקנא היא שהוא מזרע האשה, כי בתחלת העבודה, מעלת האתערותא דלתתא היא שהאתערותא
- 6 דלעילא הנמשכת על ידה היא נעלית יותר, ועי"ז מתגלית אח"כ המעלה שבאתערותא דלתתא גופא.

תוכן קטע הא' (דאות ד'): עפמ"ש באות ג' במעלת ענין אתדל"ת שיש בה מעלה עצמית דמחשבה העצמית (שלמעלה מגילויים), יש לבאר את המעלה דאתעדל"ת – בב' אופנים: אופן א' – בגדרי הגילויים, דהיינו ע"פ הפעולה של אתעדל"ת על אתעדל"ע, אשר ע"פ דרך הרמז – זוהי שיטת הפילוסופים; אופן ב' – משום מעלה העצמית דאתעדל"ת גופא, אשר ע"פ דרך הרמז – כשיטת אדה"ז.

והנה מובן בזה, שבזה העביר הרבי – בדרך הרמז – את ההבנה הרגילה שלנו בדברי אדה"ז לשיטת הפילוסופים.

והענין הוא (כמבואר בקטע המאמר שלמעלה), כי בתחילת העבודה יש מקום להחשיב את האתדל"ע, לכן כך גם הבנו אנחנו תמיד את דברי אדה"ז⁹, דהיינו ע"פ פשוטם של דבריו, שפעולת האתעדל"ת היא כדי לפעול עלי' באתעדל"ע¹⁰,

ועי' תרס"ג (ע' ק' ואילך) שיש ב' אתעדל"ע (ע"ד כמ"ש במאמר כאן מלקו"ת שה"ש) שהם ב' בחינות דחפץ חסד, א' בבחי' התעוררות הכללית שמצ"ע, והב' שע"י העלאת המין דמיני' ובי' ע"י מי נמלך (ועי"ש ע' צ"ה, שחפץ חסד הב' הו"ע הכוונה דדירה בתחתונים). שעפ"ז לכאורה יש לומר שמ"ש בשערי אורה, מכוון על בחי' חפץ חסד הב'.

⁷ כך מפורש (כנ"ל) בתרס"ג (ע' צ"ד-ק) שיש התעוררות רצון כללי מצ"ע (חפץ חסד) לפני מי נמלך.

ולכאורה מובן הענין בזה, כי הנה לפי שיטת החסידות בכלל – ממ"נ:

- המדרגה דנש"י כמו שהם בבחי' מציאות (אפי' בשרשו הכי גבוה בבחי' עצם האור ויחיד) – הוא בבחי' העתקה מעצמותו ולא עצמותו ממש (ע"י תער"ב ע' א'תו), ממילא מוכרח שיהי' ענין דחפץ שמעצמותו כדי שיהי' מציאות זה של נש"י;

- מאידך, המדרגה דנש"י כמו שהם למעלה מבחי' מציאות (ע"י תער"ב ח"ב שצוין בד"ה בשעה שעלה **הע' 2** שלעיל), דהיינו כמו שהם שמושרשים בבחי' שמו העצמי הכלול בעצמותו ממש (תער"ב שם, ועי' תרס"ו ע' תל"ב-ג ששמו העצמי הוא קדמון כעצמותו ואינו בבחי' מציאות כלל) – אא"ל שההמשכה דחפץ חסד הוא מהם, מאחר שאינם בבחי' מציאות כלל [ומ"ש בתער"ב ח"ב שם שבהם נמלך, היינו (כמפורש שם) שנמלך בהם בהתעוררות גלוי' (ע"י"ש תחילת הדברים "ויש להוסיף כו"), היינו הוספה על מ"ש בענין התעוררות גלוי']].

אבל לפי דברי הרבי (כד"ה מים רבים תשל"ח, מלוקט א', אות ה', ובכ"מ) שהנשמות שבהם נמלך הוא הנשמות כמו שהם בבחי' מציאות נברא, הרי כמו שהבחי' דמציאות נברא קיים במחשבה דמי נמלך, כך י"ל גם, שהמחשבה דמי נמלך כלול בעצמותו (וכפי שמבואר בדברי הרבי בכ"מ בענינים שכיו"ב), שלפ"ז יוצא שתחילת המשכת האור שבבחי' העתקה מעצמותו (בחי' דחפץ חסד), הוא ע"י המי נמלך בנש"י שבעצמותו ממש.

⁸ הע' # 18 :

ולכאורה יש לומר שהוא ע"ד המבואר בלקו"ת פרשתנו ד"ה שוש תשיש, שהולדת האהבה שבבחינת "זכר" (אהבה רבה) באה בפועל מהאתערותא דלעילא, אלא שזה שהאתערותא דלעילא נמשכת מפנימיות האור (שלכן נולד ממנה אהבה רבה) הוא מפני שבאה ע"י קדימת האתערותא דלתתא.

⁹ ולפ"ז לכאורה בשיטת הפילוסופים הבנו שאין האתעדל"ת פועלת כלל ושהכול הוא ע"י אתעדל"ע. והוא לכאורה כשיטת הרמב"ם במו"נ ובהל' יסוה"ת (כמבואר בארוכה בדרמ"צ מצות האמנת פ"ו ואילך) שהמדות למעלה הם רק עד"מ משל לבד ומשום דדברי תורה בלשון בנ"א, שלפ"ז, כל הענינים שנמשכים מלמעלה, אפי' עניני השכר שעל קיום התומ"צ, הוא רק ע"פ הרצון והגזרה שמלמעלה.

¹⁰ עי' הע' 18 של המאמר (הועתק לעיל הע' 8).

אבל בסוף (כלומר, בימינו, לאור דברי הרבי שבמאמר זה) מתגלה המעלה שבאתעדל"ת גופא, לכן גם ההבנה שלנו בדברי אדה"ז – ע"ד הרמז – משתנה¹¹, ומתגלה לנו שהמעלה דאתעדל"ת הוא משום האתדל"ת גופא, ואשר תוכן ההבנה שלנו שמאז בדברי אדה"ז עוברת עכשיו לדברי פלוסופים.

- 1 ויובן זה ע"פ המבואר בלקו"ת שיש בחינה שלישית באתערותא דלעילא, שהיא בדרך מתנה. שגם אתערותא דלעילא זו נמשכת
2 ממקום שאין אתערותא דלתתא מגעת שם כלל, אלא שבכדי שיהי' הגילוי של אתערותא דלעילא זו צ"ל תחלה השלימות דמעשה
3 התחתונים, האתעדל"ת והאתעדל"ע שנמשכת על ידה. וצריך להבין, הרי הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה
4 בתחתונים היא שעשיית הדירה תהי' ע"י עבודת האדם, דמזה מובן, שגם גילויים הכי נעלים, גם האור שלמעלה מהשייכות
5 לנבראים (שאין בכח האתערותא דלתתא להגיע לשם), ועד לגילוי העצמות, נמשכים הם ע"י עבודת האדם¹², ואיך זה מתאים
6 עם המובא לעיל מלקו"ת שע"י העבודה נמשך רק מבחינה שאתערותא דלתתא מגעת לשם, והמשכת הבחינות שלמעלה מזה
7 היא בדרך מתנה מלמעלה. ויש לומר הביאור בזה, דזה שאתערותא דלתתא מגעת רק באור השייך לעולמות הוא מצד ענין
8 הנבראים [אתערותא דלתתא כמו שהוא בבחינת "תתא", הנבדל מ"עילא"]. אבל מצד כח העצמות שישנו בעבודתם של ישראל
9 [וכמשנת"ל (סעיף ג) בענין במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים, ששרש העבודה דישאל הוא במחשבה העצמית שבעצמותו ית',
10 שלמעלה מכל הגילויים, גם מהגילויים הכי נעלים], אין שייך לחלק בין "תתא" ל"עילא", דישאל וקוב"ה כולא חד. אלא שגילוי
11 ענין זה (השרש דעבודת ישראל כמו שהוא במחשבה העצמית) הוא דוקא לאחרי שנשלם כל השייך לעבודת האדם, העבודה
12 עצמה (אתערותא דלתתא) וההמשכה מלמעלה (אתערותא דלעילא) שבאה על ידה. ולכן, תחלת ההמשכה הבאה ע"י העבודה
13 (לפני שנתגלה כח העצמות שבה) היא רק מהאור השייך לעולמות, מקום שאתערותא דלתתא מגעת לשם, אבל לאחרי השלימות
14 דעבודה (הן דהעבודה עצמה והן דההמשכה מלמעלה שעל ידה), שאז מתגלה ה"פנימיות" שלה, הנחת רוח והתענוג שלמעלה
15 שבעבודת ישראל, נחת רוח לפני שאמתי ונעשה רצוני, נחת רוח ותענוג זה (שנעשה רצוני, ע"י ישראל) הוא בעצמותו ית'
16 (נחת רוח לפני)¹³, ע"י העבודה נמשך גם האור שלמעלה משייכות לעולמות, ועד להמשכת העצמות.
- 17 ה) ועפ"ז יש לבאר הסדר דשני הפירושים באשה מזרעת תחלה יולדת זכר, שבתחלה (לפני שנתגלה ה"פנימיות" דעבודת
18 ישראל), העבודה דכנסת ישראל וההמשכה מלמעלה הם שני דברים, ובמילא ההמשכה שבאה על ידה היא מהאור השייך
19 לעולמות (שהאתערותא דלתתא מגעת לשם), והמעלה בהעבודה דישאל אז היא שהעבודה היא סיבה שהאתערותא דלעילא
20 הנמשכת על ידה תהי' מפנימיות האור – פירוש הראשון שזרע האשה היא סיבה להתגברות דזרע האיש (עילאה גבר), ועי"ז
21 מתגלה הפנימיות דעבודת ישראל, כח העצמות שבה (מצד זה שישאל וקוב"ה כולא חד), וכל ההמשכות הן ע"י העבודה גופא
22 (ולא שהעבודה היא רק סיבה להמשכה) – פירוש השני שלידת הזכר הוא מזרע האשה, ומעלת ההמשכה מלמעלה (לידת הזכר)
23 היא (לא רק המשכת הפנימיות של האור השייך לעולמות, אלא גם) המשכת האור שלמעלה משייכות לעולמות, ועד להמשכת
24 העצמות¹⁴.

¹¹ וכך גם בנוגע להבנה שלנו בדברי הפלוסופים.

¹² הערה # 22 :

וכמוכך גם המבואר בתניא רפ"ז, שהגילויים דלעתיד תלויים "במעשינו ועבודתינו... כי הגורם שכר המצוה היא המצוה בעצמה, כי בעשייתה
ממשך כו", היינו, שהעשי' היא לא הקדמה וסיבה להמשכה הבאה מצד למעלה, אלא שהעשי' היא הממשכת.

¹³ הע' # 25 :

להעיר מהמבואר בהמשך תרס"ו ע' קלא ובסה"מ ה'תש"ה ע' 53, דהטעם על זה שהמשכת האור שלמעלה מהשתלשלות (הגם שהוא בדרך
מתנה מלמעלה) הוא לאחרי שלימות העבודה דוקא, הוא* כי נתינת מתנה היא דוקא כשעביד ל' נייחא לנפשי' (ראה מגילה כו, ב. גיטין נ, ב.
ב"מ טז, א. ב"ב קנו, א). ויש לומר הכוונה בזה, שע"י שלימות העבודה מתגלה הנחת רוח והתענוג העצמי שבעבודת ישראל, כנ"ל בפנים.

ובשוה"ג :

*בלקו"ת שה"ש שם (כד, סע"א ואילך) "אינה שורה ומתגלה אלא כשיש שלימות במעשה התחתונים", היינו, שהשלימות דמעשה התחתונים
היא בכדי שהתחתון יהי' כמו כלי להשראת וגילוי האור [וע"ד קוב"ה לא שריא אלא באתר שלים (ראה זח"ג צ, ב); אבל בהמשך תרס"ו
ובסה"מ ה'תש"ה שם, שהשלימות דמעשה התחתונים היא (גם) בשביל ההמשכה מלמעלה, נתינת המתנה מצד הנותן.

[ועי' דברים אלו בלקו"ת ש"י"ב שם ע' 76 הע' 33 :

עפ"ז י"ל שהמבואר בנוגע לאתעדל"ע הג' שהיא בדרך מתנה (לקו"ת שה"ש שם) דאי לאו דעביד ל' נייחא לנפשי' לא יהיב ל' מתנתא (המשך
תרס"ו ע' קלא. ד"ה ועתה אם תש"ה פ"כ) – הכוונה בזה שע"י שעביד "נייחא לנפשי'" (של הנותן), הוא מתעלה להיות במדרג' הנותן, והיינו
גילוי כח העצמות שבנשמות.]

¹⁴ עי' עד"ז בד"ה ויאמר לו יהונתן אות ה', מאמרים מלוקט ח"ו ע' כ"ו :

ארז"ל איש מזרע תחלה יולדת נקבה, אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. שההולדה שע"י העלאת מ"ן (העלאת מלמטה למעלה) היא נעלית יותר
מההולדה שע"י המשכת מ"ד (המשכה מלמעלה למטה). אלא שבתחלה צ"ל ההמשכה מלמעלה למטה ואח"כ היא ההעלאת מלמטה למעלה.

(שם אות ו'): והנה בהמעלה דהעלאת מלמטה למעלה לגבי המשכה מלמעלה למטה, שני ענינים. שההעלאת מלמטה למעלה מעוררת וממשכת
ממקום נעלה יותר מההמשכה הבאה מלמעלה מצד עצמה. והמעלה דההעלאת עצמה, שהיא נעלית יותר גם מההמשכה שע"י העלאת.

תוכן קטע הב' דאות ד' ואות ה': מברר שהאתדל"ע שבבחי' מתנה שלמעלה לגמרי מאתדל"ת (עד לבחי' המשכת העצמות) נמשך דוקא ע"י פעולת העבודה של ישראל (ששרשם במחשבה העצמית), וזוהי המעלה שבאתעל"ת גופא.

ויש להעיר: בשוה"ג להע' 25 של המאמר (מועתק למטה **בהע' 13**), כותב, שמעלה זו שבאתעדל"ת גופא, הוא בעצם הענין שמבואר בחסידות (בדחז"ל) שנתנית ממתנה רק **כשעביד לוי' נייחא לנפשי'**, ובשוה"ג מוסיף, שזהו בעצם מ"ש בתרס"ו ותש"ה "דמעשה התחתונים היא (גם) בשביל **ההמשכה מלמעלה**, נתינת המתנה מצד הנותן".

ברם מובן, שבמאמר זה של הרבי, יש חידוש על מ"ש בתרס"ו ותש"ה. כי הנה לפמ"ש בתרס"ו ותש"ה, כדי **שיתגלה לאדם** מעלה זו דעביד לוי' נייחא לנפשי', צריך האדם להגיע לביטול כזה שירגיש איך שכל עבודתו היא רק כדי לעשות נייחה לנפשי' (להקב"ה); משא"כ לפי דברי הרבי, הרי מגלה לנו במאמר זה, שבכל דרגה של עבודה (אפי' בדרגת העבודה שלפי הפלסופים ועאכו"כ בדרגת העבודה שלפי אדה"ז) יש בה – בדרך רמז ובהעלם עכ"פ – גם את המעלה דאתעדל"ת גופא.

ברם צריך להבין, מה מתחדש לנו בזה שכל עבודה יש בה את המעלה דאתעדל"ת? כי לכאורה – ממ"נ: בנוגע למעלה הענין של האתעדל"ת גופא (שהיא פועלת על הנותן) – הרי היא כבר מבוארת בתרס"ו ותש"ה; ובנוגע לזה שכל עבודה (גם העבודה שע"פ שיטת הפלסופים וע"פ אדה"ז) יש בה (בהעלם) את המעלה דאתעדל"ת, הרי מה משנה בעבודה בפועל שע"פ שיטת הפלסופים ושע"פ אדה"ז, זה שיש בהן – **בהעלם** ובדרך הרמז – את המעלה דאתעדל"ת גופא.

אך הביאור – **פשוט**: שבזה הרבי מגלה לנו מה שיש בהעלם בעבודה ש"פ שיטת הפלסופים וע"פ אדה"ז, וממילא שמעלה העצמית הזו דאתעדל"ת משתייך גם לעבודה שלנו, וממילא משום כך, המעלה העצמית דאתעדל"ת – שהיא לכאורה ענין שלמעלה מהשגה לגמרי (כמ"ש לעיל) – היא גם מעלה גלוי' שבגדר **הבנה והשגה**.

משא"כ לפי הביאור בחסידות, הרי כמ"ש לעיל, אפי' רק המעלה דעביד לוי' נייחא לנפשי', נתפסת רק בהשגת **השלילה** (דהיינו ע"י **ביטול**, כנ"ל), ועאכו"כ המעלה העצמית דאתעדל"ת (שלמעלה מ"תתא" ו"לעילא" בבחי' חיבור ההפכים) שאינה נתפסת בהשגה כלל, כי מעלת זו נתפסת רק ע"י העבודה בפועל בזה, דהיינו ע"י פעולתה על העבודה ואתעדל"ת שבבחי' עביד לוי' נייחא לנפשי' (דתרס"ו ותש"ה) ושע"פ דברי אדה"ז ושיטת הפלסופים.

ויש לומר, דשני הענינים שייכים זל"ז. דזה שע"י ההעלאה, ההמשכה היא נעלית יותר, הוא מצד העילוי שבהעלאה עצמה. אלא שעכשיו, שעיקר המעלה היא בההמשכה מלמעלה, המעלה דהעלאה היא שההמשכה שעל ידה היא המשכה נעלית יותר, ולע"ל תתגלה המעלה דהעלאה עצמה.

וכ"ה בשיחת ש"פ עקב תשמ"ט אות ג' (סה"ש ע' 643):

בכמה מקומות מבואר, שלעת"ל יתגלה ה"נחת רוח לפני" הרצון והתענוג של השם במצוות, לכן זה שזכר אמתי על קיום המצוות.

אבל ביאור זה אינו מספיק לגמרי (בנידון דידן) – כי: א) גילוי הנחת רוח למקיים המצוה אינו תוקף **ועצם** הנח"ר שנפעל ע"י קיום המצוה בפועל בעוה"ז¹⁴; ב) רוב היעודים בתורה אינם מדברים (ואפילו לא ברמז) אודות גילוי הנחת רוח להקב"ה, אלא על ברכות והמשכות לבני" בנינייהם הגשמיים.

ויש לומר הביאור בזה ע"פ המשנה – "שכר מצוה מצוה":

השכר האמתי עבור קיום מצוה – הוא **המצוה עצמה**, שמקשרים אותו עם הקב"ה (מצוה מלשון צוותא וחיבור).

(שם ע' 644): ויש לומר שזהו גם התוכן של שכר המצוה כפי שהוא בייעודים גשמיים שבתורה, ש"סייר ממנו כל הדברים המונעים אותו מלעשות כו' וישפיע לנו כל הטובות כו' כדי שלא נעסוק כל ימינו כו' אלא נשב פנויין ללמוד בחכמה ולעשות המצוה כו'" (כמ"ש הרמב"ם בהל' תשובה). זאת אומרת, ששכר המצוות של היעודים הגשמיים הוא (לא כשביל הטובה הגשמית שבוה, שהרי אין לזה ערך ביחס למצוה, אלא) – האפשרות שהמנוחה, מנוחת הנפש והגוף (שבאה כתוצאה מיעודים הגשמיים) נותנת ללמוד תורה ולקיים מצוות, עם הוספה ביתר שאת וביתר עז – בכמות ואיכות.

ועאכו"כ בנוגע לשכר דימוה"מ ועוה"ב. . . (שם ע' 644/5): בימוה"מ תהי' השלימות של שכר מצוה מצוה – לא שכר צדדי, אלא שכר ושלימות ב"מצוה" עצמה (הקיום דתורה ומצוות בזמן הזה) – אזי תיתוסף שלימות (בכמות ואיכות) בקיום המצוות. ושם נעשה לפניך **כמצוות רצונך**, "עיקר¹⁴ היום לעשותם ותכלית השלימות של המעשה יהי' בימות המשיח".